

ĐỀ THI HỌC SINH GIỎI CẤP TRƯỜNG
NĂM HỌC 2023 – 2024
MÔN: NGỮ VĂN 8

Thời gian: 120 phút (không kể thời gian giao đề)

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Hãy đọc trích đoạn ngữ liệu dưới đây rồi trả lời câu hỏi:

... (1) *Cái thú tự học cũng giống cái thú đi chơi bộ ấy. Tự học cũng là một cuộc du lịch, du lịch bằng trí óc, một cuộc du lịch say mê gấp trăm lần du lịch bằng chân, vì nó là du lịch trong không gian lẫn thời gian. Những sự hiểu biết của loài người là một thế giới mênh mông. Kể làm sao hết được những vật hữu hình và vô hình mà ta sẽ thấy trong cuộc du lịch bằng sách vở ?*

(2) *Ta cũng được tự do, muốn đi đâu thì đi, ngừng đâu thì ngừng. Bạn thích cái xã hội ở thời Đường bên Trung Quốc thì đã có những thi nhân đại tài tả viên “Dạ minh châu” của Đường Minh Hoàng, khúc “Nghê thường vũ y” của Dương Quý Phi cho bạn biết. Tôi thích nghiên cứu đời con kiến, con sâu – mỗi vật là cả một thế giới huyền bí đấy, bạn ạ - thì đã có J.H.Pha-brow và hàng chục nhà sinh vật học khác sẵn sàng kể chuyện cho tôi nghe một cách hóm hỉnh hoặc thi vị.*

(3) *Đương học về kinh tế, thấy chán những con số ư? Thì ta bỏ nó đi mà coi cảnh hồ Ba Bể ở Bắc Cạn hay cảnh núi non Thụy Sĩ, cảnh trời biển ở Ha-oai. Hoặc không muốn học nữa thì ta gấp sách lại, chẳng ai ngăn cản ta cả.”*

(Trích *Tự học - một nhu cầu thời đại* - Nguyễn Hiến Lê, NXB Văn hóa - Thông tin, Hà Nội, 2003)

Câu 1. Chỉ ra phương thức biểu đạt chính của văn bản trên

Câu 2. Hãy ghi lại câu văn nêu khái quát chủ đề của đoạn trích trên.

Câu 3. Hãy giải thích vì sao tác giả lại cho rằng khi “*thấy chán những con số*” thì “*bỏ nó đi mà coi cảnh hồ Ba Bể ở Bắc Cạn hay cảnh núi non Thụy Sĩ, cảnh trời biển ở Ha-oai*”?

Câu 4. Nội dung của văn bản.

II. TẠO LẬP VĂN BẢN

Câu 1. (4.0 điểm)

Có ý kiến cho rằng: “Giá trị của con người không phải là được thể hiện ở ngoại hình, hay không chỉ đơn giản là trình độ học vấn, địa vị trong xã hội; mà nó được thể hiện rõ nhất bằng lòng tự trọng của con người”.

Em hãy viết bài văn bày tỏ suy nghĩ về lòng tự trọng.

Câu 2. (10.0 điểm)

Nhận xét về bài thơ **Quê hương** của Tế Hanh, có ý kiến cho rằng: “*Sức hấp dẫn của những vần thơ viết về quê hương của Tế Hanh không chỉ dừng lại ở việc miêu tả cảnh vật vùng biển kỳ vĩ mà hồn thơ Tế Hanh còn dành tình yêu đặc biệt với những người dân vạn chài nơi đây*”.

Bằng hiểu biết về bài thơ **Quê hương**, em hãy làm sáng tỏ ý kiến trên !

HƯỚNG DẪN CHẤM

CÂU	NỘI DUNG	ĐIỂM
I	ĐỌC HIỂU	6.0
1	- Phương thức biểu đạt chính: nghị luận	1.0
2	-Câu văn nêu khái quát chủ đề của văn bản: <i>Cái thú tự học cũng giống cái thú đi chơi bộ ấy.</i>	1.0

3	Tác giả cho rằng khi “ <i>thấy chán những con số</i> ” thì “ <i>bỏ nó đi mà coi cảnh hồ Ba Bể ở Bắc Cạn hay cảnh núi non Thụy Sĩ, cảnh trời biển ở Ha-oai</i> ”, bởi vì “ <i>coi cảnh hồ Ba Bể ở Bắc Cạn hay cảnh núi non Thụy Sĩ, cảnh trời biển ở Ha-oai</i> ” sẽ giúp ta thư giãn đầu óc, tâm hồn cởi mở, phóng khoáng hơn, làm cho đời sống đỡ nhàm chán, trở nên thú vị hơn. Có thể diễn đạt theo cách khác nhưng phải hợp lí, chặt chẽ.	2.0
4	Nội dung của văn bản: nói về tác dụng và sự thú vị của việc tự học	2.0
II	TẠO LẬP VĂN BẢN	14.0
1	Yêu cầu chung: -Về nội dung: hiểu được vấn đề nghị luận, có kĩ năng vận dụng các thao tác lập luận, diễn đạt trôi chảy, có cảm xúc. -Về hình thức: Biết trình bày một đoạn văn nghị luận phù hợp với yêu cầu của đề bài.	1
	Yêu cầu cụ thể 1. Giới thiệu nội dung nghị luận 2. Giải thích Lòng tự trọng là ý thức coi trọng và giữ gìn phẩm cách, danh dự của bản thân, coi trọng giá trị của bản thân. 3. Bàn luận Chấp nhận các cách triển khai khác nhau, song cần chú ý bám sát và làm rõ định hướng bàn luận. - Biểu hiện của lòng tự trọng: + Có suy nghĩ, hành động và cách ứng xử đúng với lương tâm và đạo lí. + Nói đi đôi với làm + Khi có khuyết điểm chân thành sửa sai và nhận lỗi. Nhìn thẳng vào hạn chế của mình khi không đủ khả năng đảm đương một công việc. Luôn có ý thức tự giác vươn lên để khẳng định mình ngay cả khi gặp khó khăn, trắc trở. + Chú ý cả lời nói khi giao tiếp. - Vai trò của lòng tự trọng: + Luôn giúp ta tự tin vào việc mình làm, luôn chủ động vững vàng trong mọi công việc, sẵn sàng đối mặt với những khó khăn thử thách. + Luôn giúp ta lạc quan, yêu đời + Luôn giúp ta được mọi người tôn trọng + Góp phần xây dựng xã hội văn minh. - Cần phân biệt tự trọng với tự cao, tự đại - Phê phán những con người thiếu lòng tự trọng: lười lao động, học tập, sống lợi dụng, dựa dẫm, gặp khó khăn thì nản chí, nản lòng...đánh mất nhân cách của bản thân. (0,5 điểm) 4. Bài học nhận thức và hành động. + Đề xây dựng lòng tự trọng bản thân mỗi con người phải luôn có ý thức học tập và rèn luyện, nói phải đi đôi với làm. + Rèn luyện lòng tự trọng là đấu tranh với chính bản thân mình để có suy nghĩ và hành động đúng đắn.	3 0.25 0.5 1.25 1.0

	+ Gia đình, nhà trường cần giáo dục cho con em mình lòng tự trọng để có thái độ sống tốt.	
2	<p>1. Về kĩ năng:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biết cách viết một bài văn nghị luận văn học. Bố cục bài viết sáng rõ, các luận điểm liên kết mạch lạc, liên kết chặt chẽ; văn phong trong sáng, có cảm xúc,... - Biết kết hợp nhuần nhuyễn giữa kiến thức lí luận và năng lực cảm thụ văn học. 	1
	<p>2. Về kiến thức: Thí sinh có thể sắp xếp các luận điểm trong bài viết theo nhiều cách nhưng về cơ bản, cần đảm bảo những nội dung sau:</p> <p>a. Mở bài:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dẫn dắt để giới thiệu tác giả, tác phẩm. - Trích dẫn ý kiến. <p>b. Thân bài : Chứng minh qua tác phẩm:</p> <p>*Khái quát được ý kiến:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ý kiến trên muốn khẳng định sức hấp dẫn của bài thơ Quê hương với người đọc không chỉ bởi cảnh vật vùng biển quê ông được miêu tả rất đẹp bằng ngòi bút tinh tế mà còn hấp dẫn bởi tình yêu chân thành, tha thiết mà Tế Hanh dành trọn cho con người quê hương. <p>* Luận điểm 1: Bài thơ hấp dẫn người đọc trước hết bởi cảnh vật vùng biển quê hương hiện lên thật tự nhiên mà cũng thật đẹp.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ngay ở lời thơ mở đầu nhà thơ đã giới thiệu với người đọc về quê hương yêu dấu của mình với nghề nghiệp và vị trí cụ thể -> với niềm tự hào về một vùng quê chài lưới thanh bình. - Vùng quê đó càng đẹp hơn khi tác giả đặc tả cảnh dân chài ra khơi vào buổi sớm mai hồng: <ul style="list-style-type: none"> + Đó là khung cảnh thời tiết đẹp, lí tưởng, cho một chuyến ra khơi. + Nổi bật lên giữa thiên nhiên hùng vĩ là hình ảnh con thuyền ra khơi căng tràn sự sống. (chú ý vào hình ảnh so sánh tinh tế, độc đáo của nhà thơ khi miêu tả con thuyền và cánh buồm..) <p>=> Bức tranh thiên nhiên vùng biển hiện lên thật tinh tế và sống động dưới nét vẽ tài tình của nhà thơ.</p> <p>* Luận điểm 2: Bài thơ còn hấp dẫn người đọc bởi tình yêu đặc biệt của người con xa quê dành cho người dân vạn chài nơi đây.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ông viết về họ với tất cả niềm tự hào hứng khởi: <ul style="list-style-type: none"> + Đó là cảnh đoàn thuyền trở về trong sự mong đợi của dân chài... + Đó là hình ảnh những con người khỏe mạnh rắn rỏi (chú ý bút pháp tả thực kết hợp bút pháp lãng mạn). Nhà thơ đã khắc họa vẻ đẹp đặc trưng của con người nơi đây. + Đó còn là hình ảnh con thuyền mệt mỏi say sưa sau một hành trình vất vả.. <p>(NT nhân hóa và ẩn dụ chuyển đổi cảm giác)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bài thơ kết thúc trong nỗi nhớ quê hương khôn nguôi của người con xa xứ. <p>(Nếu không có bốn câu thơ cuối bài có lẽ người đọc không thể biết được nhà thơ viết bài thơ khi xa quê.)</p> <p>* Đánh giá chung:</p>	9

	<ul style="list-style-type: none"> - Khẳng định ý kiến là đúng - Để đạt được giá trị đó cần có một cách viết giản dị tự nhiên mà sâu sắc qua ngôn ngữ, hình ảnh thơ... <p>c. Kết bài:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Khẳng định lại vấn đề chứng minh. - Liên hệ: Thơ Tế Hanh có sức lay động mạnh mẽ tới độc giả. Nó đánh thức trái tim ta trong tình yêu nỗi nhớ quê hương... 	1
		1

**PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HUYỆN THANH LIÊM**

**ĐỀ GIAO LƯU OLYMPIC HỌC SINH GIỎI
MÔN: NGỮ VĂN 8
NĂM HỌC 2023 - 2024
(Thời gian làm bài 150 phút)**

PHẦN I. ĐỌC – HIỂU (6,0 điểm)

Đọc bài thơ sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

NHỮNG ĐIỀU BÉ NHỎ

*Những giọt nước bé nhỏ,
Những hạt bụi đang bay
Đã làm nên biển lớn
Và cả trái đất này.*

*Những sai lầm nhỏ bé,
Ta tưởng chẳng là gì,
Tích lại là tai họa,
Làm ta chệch hướng đi.*

*Cũng thế, giây và phút,
Ta tưởng ngắn, không dài
Đã làm nên thế kỷ,
Quá khứ và tương lai.*

*Những điều tốt nhỏ nhất;
Những lời nói yêu thương
Làm trái đất thành đẹp,
Đẹp như chốn thiên đường.*

(Julia Abigail Fletcher Carney - Thái Bá Tân dịch từ tiếng Anh)

Câu 1 (1,0 điểm). Xác định phương thức biểu đạt của bài thơ. Chỉ ra *những điều bé nhỏ* được tác giả nhắc đến trong bài thơ.

Câu 2 (1,0 điểm). Theo tác giả, mối quan hệ giữa những điều nhỏ bé và những điều lớn lao là gì? Em tâm đắc nhất với phát hiện nào của người viết trong bài thơ?

Câu 3 (1,5 điểm). Chỉ ra và phân tích tác dụng của 01 biện pháp tu từ được sử dụng trong bài thơ.

Câu 4 (1,0 điểm). Em có đồng tình với quan điểm của tác giả ở khổ 3: “*Những sai lầm nhỏ bé/.../Tích lại là tai họa*” không? Vì sao?

Câu 5 (0,5 điểm). “*Những điều nhỏ bé*” nào em đã làm để góp phần khiến cho trái đất “*đẹp như chốn thiên đường*”?

PHẦN II. LÀM VĂN (15,0 điểm).

Câu 1 (5,0 điểm).

Từ nội dung bài thơ ở phần **Đọc - hiểu**, viết một bài văn khoảng 200 chữ trình bày quan niệm của em về ý nghĩa của *những điều tốt nhỏ nhất* trong cuộc sống.

Câu 2 (10,0 điểm).

Trong bài thơ “*Tình sông núi*”, nhà thơ Trần Mai Ninh viết:

*Có mối tình nào hơn thế nữa
Nói bằng súng, bằng gươm sáng rên
Có mối tình nào hơn thế nữa
Trộn hoà lao động với giang sơn
Có mối tình nào hơn Tổ quốc?*

Dựa vào ý thơ trên và những hiểu biết về một số tác phẩm văn học hiện đại đã được học trong chương trình Ngữ văn lớp 8 - tập 2, em hãy làm sáng tỏ chủ đề: **Tình yêu Tổ quốc.**

-----HẾT-----

Họ và tên thí sinh:.....

Họ và tên giám thị số 1:.....

**PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HUYỆN THANH LIÊM**

**HƯỚNG DẪN CHẤM
ĐỀ GIAO LƯU OLYMPIC HỌC SINH GIỎI
MÔN: NGỮ VĂN 8
NĂM HỌC 2023 - 2024
(Thời gian làm bài 150 phút)**

I. HƯỚNG DẪN CHUNG

- Giám khảo chấm kỹ để đánh giá một cách đầy đủ, chính xác kiến thức xã hội, kiến thức văn học và kỹ năng diễn đạt, lập luận trong bài làm của học sinh, tránh đếm ý cho điểm.

- Hướng dẫn chấm chỉ nêu những nội dung cơ bản, có tính định hướng. Giám khảo vận dụng linh hoạt, sử dụng nhiều mức điểm một cách hợp lý. Đặc biệt khuyến khích những bài viết có ý tưởng sáng tạo.

- Bài viết cần có bố cục rõ ràng, lập luận chặt chẽ, dẫn chứng thuyết phục. Những bài mắc quá nhiều các loại lỗi dùng từ, chính tả, đặc biệt là văn viết tối nghĩa thì không cho quá nửa số điểm của mỗi câu.

- Chấm theo thang điểm 20,0 cho điểm lẻ đến 0,25.

II. HƯỚNG DẪN CỤ THỂ:

Câu	Yêu cầu cần đạt	Điểm
PHẦN I. ĐỌC - HIỂU (5,0 điểm)		
1	- Phương thức biểu đạt: biểu cảm và nghị luận	0,5
	- Những điều bé nhỏ: giọt nước, hạt bụi, giây-phút, sai lầm nhỏ, điều tốt nhỏ nhất.	0,5
2	- Mối quan hệ: những điều bé nhỏ là nguyên nhân dẫn tới những điều to lớn.	0,5
	- HS chỉ ra điều bản thân tâm đắc, lí giải ngắn gọn, thuyết phục	0,5
3	H/s có thể chỉ ra và phân tích tác dụng của một trong các biện pháp tu từ sau: -Chỉ ra bptt đúng cho 0,5 điểm; nêu tác dụng: 1,0 điểm	1,5
	* Điệp cấu trúc qua bốn khổ thơ : <i>Những... bé nhỏ... đã làm nên/ làm...</i> - Tác dụng: Làm cho bài thơ có nhịp điệu uyển chuyển, nhịp nhàng nhấn mạnh nội dung diễn đạt: những điều tưởng như bé nhỏ lại là nguyên nhân tạo ra những kết quả tốt đẹp, lớn lao. Những điều nhỏ tốt đẹp làm cuộc sống tươi đẹp hơn, con người thấy hạnh phúc hơn như chôn thiên	